

kislec. Učenost je to tako razsodila, da živalsko telo nar poprej razkroji živež v druge kemijske zveze in da še le potem vvodi njih sožiganje. Ta posebna naprava, ki jo je vednost odkrila, se mora koj spoznati pri prikazkih življenja. Posebno pa obsega v sebi do-sledek, da naj bo še toliko kisleca v živalskem telesu, vendar ne zadostuje, da bi se začelo sožiganje, celo takrat ne zadostuje, kedar ima telo še toliko stvari v sebi, ki bi jih v drugih okoljśinah morali prištevati sožigljivim; ker kislec zadobi še le takrat zadostivne prim-nike, kedar so naše jedi ali jedilom enako sestavljeni telesni deli uno premembo doživeli. S to izpeljavo se popolnoma vjema, da žival, ki smo jo dali v čisti kislec, in ki je tam pod navadnimi tirjatvami življenja, nič več izdelkov gorenja ne izmetuje, kakor če živi v kis-lecu, ki je zredčen z družimi neškodljivimi gazi.

Ravno to je bilo poterjeno tudi zastran človeka, da si vendar vsled nekaj drugačnega poskusa. Naj človek še tako hitro skuša sopsti in naj še tako nasituje kri s kislecem, vendar ni v stanu, da bi pospešil razderanje telesne mase. To se pa h krati zgodi, da se le vpeljejo prostovoljno ali neprostovoljne ravnanja, ki vzrokujejo pre-menjavo živeža v une bolj gorljive zveze. In potem se razkrojuje človeška snov tudi v zraku, ki ima na pol manj kisleca v sebi, ka-kor nas obdavajoče ozračje. Dober izgled tega dajejo prebivavci vi-socih gorjanskih dežel južnih krajev, ki živijo veselo v zraku, ki ima na pol manj kisleca v sebi, kakor zračje, morsko lice pokrivajoče.

Se ve da ta naprava je potrebna, ako hoče človek obderžati svojo kolikor toliko neodvisnost od vremenskih uplivov, ako neče naenkrat zgoreti kakor prižgana sveča. (Dalje in konec pr'hodnjič.)

Prebivavci na Koroškem l. 1860.

Vsakemu izmed nas je znano, da prebivata na Koroškem dva naroda, Slovenci in Nemci. Slovenci imajo sploh južne, Nemci pa severne strani v posesti. Vseh vkup se šteje, kakor kaže sledeči razkazek, ki je napravljen po šematizmu Kerške škofije za l. 1860 — 336,726 duš. Koliko pa je med njimi Slovincov? Število Koroških Slovincov se nahaja v nemških spisih skoz in skoz napek pove-dano; tako daleč je že prišlo, da nekteri pisatelji Slovincov v Goro-tanu celo viditi nočejo in vso kronovino kot nemško razglašajo. Iz sledečega polnovernega razkazka pa se more vsakdo prepričati, da je med koroškimi prebivavci več kakor tretji del Slovincov, ki so še čisto ohranili svojo narodnost, svoje šege in navade.

Sledeči razkazek je napravljen, kakor smo rekli, poleg duhovnega šematizma, ki je edino prava podlaga za razkazovanje narodnosti. Kjer se v cerkvi pridiga po nemški, tam prebivajo Nemci, kjer je pridiga skoz in skoz slovenska, tam živé Slovenci, kjer

pa se pridiga zdaj nemški zdaj slovenski, tam morajo stanovati Nemci in Slovenci; to je resnica, ki je ne more podreti živa duša. Res se zna prigoditi, da se je vselila tu pa tam v slovenskih farah kaka nemška družina, kar pa je zelo redka prikazen; ravno tako se pa nahajajo tudi po nemških farah slovenske družine; če se je po tem takem nemška družina v slovenski fari Slovencom prištel, so se ravno tako prištele slovenske družine po nemških farah Nemcom, takó da je razlika na obé strani poravnana. V namešanih farah se je pa polovica prebivavcov (ki jih je 9450) prištel Nemcom, druga polovica pa Slovencom. Po tem natančnem razkazu šteje koroška kronovina 336.726 prebivavcov; med njimi je 213.092 Nemcov, 123.634 pa Slovincov, kakor je viditi v

Razkazu

narodnosti v koroški kronovini.

Št.	Ime dekanije	Število far, v katerih je jezik v cerkvi			Število prebivavcov po		
		Nemški	Sloven- ski	Sloven- Nemški	nem- ških	sloven- skih	name- šanih
f a r a h							
1	Št. Andraž	9	—	—	12.956	—	—
2	Belak	12	7	—	16.682	7.733	—
3	Breže	17	—	—	10.028	—	—
4	Celovec	9	10	3	16.148	10.331	3.934
5	Doberla ves	—	16	—	—	13.556	—
6	Dravberk spodnji . .	1	4	3	1.568	4.879	2.438
7	Dravska dolina spodnja	16	—	—	14.381	—	—
8	" " " zgornja	11	—	—	10.288	—	—
9	Kanalska dolina . . .	5	5	—	3.607	3.545	—
10	Kerška dolina	16	—	—	12.401	—	—
11	Krappfeld	18	—	—	13.731	—	—
12	Št. Lenart	8	—	—	9.781	—	—
13	Möllthal	13	—	—	12.498	—	—
14	Pliberk	—	13	—	—	19.035	—
15	Rož spodnji	—	16	—	—	13.170	—
16	" " " zgornji	—	13	—	—	11.264	—
17	Sovodenj	18	—	—	15.658	—	—
18	Terg	17	—	—	14.791	—	—
19	Tinje	—	17	—	—	13.083	—
20	Velkovec	—	13	1	—	12.592	1.179
21	Št. Vid	21	—	1	16.934	—	1.899
22	Wolfsberg	8	—	—	13.789	—	—
23	Zilska dolina spodnja	7	10	—	5.019	9.531	—
24	" " " zgornja	14	—	—	8.307	—	—
Znesek . .		221	124	8	208.367	118.909	9.450